

185 LAT POWIATU PLESZEWSKIEGO

W 2002 roku minęła 185 lat od utworzenia Powiatu Pleszewskiego, a jednocześnie 4 rocznica od reaktywowania powiatów w Polsce, w tym również reaktywowania Powiatu Pleszewskiego.

Po raz pierwszy Powiat Pleszewski został utworzony w 1817 roku na mocy dekretu cesarza Wilhelma IV z części ziem uprzednio należących do powiatów: Śremskiego, Krotoszyńskiego i Odolanowskiego. Był wówczas obszarowo prawie dwukrotnie większy od dzisiejszego, a na jego terenie poza Pleszewem znajdowały się między innymi takie miasta, jak: Jarocin, Mieszków i Nowe Miasto.

Cały wiek XIX i pierwsze dziesięciolecia XX wieku, to dynamiczna i niezwykle korzystna industrializacja centrum Powiatu. Tamta industrializacja zaowocowała generacją dużej ilości nowych miejsc pracy, w tym między innymi: w państwowej elektrowni na prąd stały przy ulicy Sienkiewicza, w zakładach budowy maszyn rolniczych W. Jezierskiego, w zakładach budowy i napraw kotłów J.Sobczyńskiego przy ulicy Słowackiego, w młynach parowych firmy Nowicki & Urbański przy ulicy Marszewskiej, w fabryce konserw i marmolad braci W.S.Radomskich, w młynach wodnych nad Nerem braci M.N.Kamińskich oraz w wielu innych firmach. Praca ta integrowała mieszkańców Ziemi Pleszewskiej, a Pleszew stawał się jej centrum gospodarczym, oświatowym i kulturalnym. Tak było do 1975 roku, z przerwą w latach 1932-56.

Zarówno po 1932 roku, jak i po 1975 roku mieszkańcy Ziemi Pleszewskiej nie pogodzili się z utratą swojej administracyjno-gospodarczej powiatowej samodzielności i z uporem godnym podziwu poprzez liczne media oraz wybierane władze, w tym szczególnie szczebla gminnego, zabiegali o jej odzyskanie. Najstarsi z nas pamiętają tamte bezskuteczne działania z 1933 roku i lat następnych, a nieco młodszy te z lat 50-tych uwieńczone reaktywaniem Powiatu Pleszewskiego z dniem 1 stycznia 1956 roku. Natomiast najmłodszy dobrze pamiętają zabiegi czynione po 1975 roku, ze szczególnym nasileniem w dekadach lat 80-tych i 90-tych. Każde z tych działań, często pociągających za sobą określone doraźne wyrzeczenia oraz zobowiązania (w tym szczególnie finansowe), były nieodzownymi cegiełkami (a może o wiele więcej) do reaktywowania obecnego Powiatu Pleszewskiego.

Skoro niniejsze opracowanie dotyczyć ma obecnie funkcjonującego Powiatu Pleszewskiego, to należy w nim nieco więcej miejsca poświęcić działaniom przygotowawczym poprzedzającym jego reaktywowanie, w tym tych z nich, które były działaniami „wymuszającymi” utworzenie naszego Powiatu. Przypomnę jeszcze, że w 1975 roku wraz z likwidacją powiatów, w Pleszewie likwidacji ulegały (natychmiast lub po pewnym czasie) prawie wszystkie instytucje o zasięgu ponadgminnym, a przede wszystkim: Sąd, Prokuratura, Komenda Policji, Komenda Straży Pożarnej, Wydział Finansowy (dzisiejszy Urząd Skarbowy) oraz Zarząd Dróg. Wkrótce wywieziono z Pleszewa większość mebli i prawie cały majątek ruchomy pozostały po tych

jednostkach. Straty będące następstwem likwidacji powiatów, w tym Powiatu Pleszewskiego, były dotkliwe dla ówczesnych gmin, ale najdotkliwsze okazały się dla Miasta i Gminy Pleszew.

Niemal natychmiast po zbilansowaniu strat, ówczesne władze miejskie oraz gminne przystąpiły (nie bez pewnych sukcesów) do odbudowywania chociażby namiastek byłych instytucji ponadgminnych. Pierwsze poważniejsze sukcesy w ponownym uruchamianiu tych instytucji (w przyszłości powiatowych) odnotowały władze wszystkich 6-ciu gmin dzisiejszego Powiatu na początku 1990 roku. W tamtych władzach główne stanowiska zajmowali przedstawiciele współzrządzających w wówczas partii: PZPR, ZSL i SD. W kwietniu 1990 roku w wir działań włączyli się przedstawiciele: SdRP, PSL, MKK NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”, Komitetu Obywatelskiego, ZNP oraz osoby niezrzeszone. W maju dołączyły do nich nowo wybrane władze samorządów gminnych.

Wówczas to w wyniku wspólnych oraz zgodnych działań wszystkich wyżej wymienionych, po licznych zabiegach oraz po podjęciu w lutym 1989 roku przez ówczesne Gminne Rady Narodowe uchwał w sprawie utworzenia w Pleszewie rządowych jednostek ponadgminnych (rejonowych), w tym m.in. Urzędu Rejonowego, Sądu Rejonowego i Urzędu Skarbowego, utworzone zostały:

- Komenda Rejonowa Policji (utworzona z dniem 1 sierpnia 1990r.), z dniem 1 stycznia 1999r. przekształcona w Komendę Powiatową Policji. Komendantami Rejonowymi (Powiatowymi) Policji kolejno byli: nadkom. Maciej Bielan (w latach 1990-92), potem mł.insp. Bogdan Talarczyk (od września 1992 roku, a od 1 stycznia 1999 roku Komendant Powiatowy Policji).
- Rejonowy Urząd Pracy utworzony z dniem 1 stycznia 1990r. (najpierw jako Rejonowe Biuro Pracy, a od dnia 1 stycznia 1999r. Powiatowy Urząd Pracy). Kierownikiem tego Urzędu, od jego utworzenia, jest Leszek Bierła.
- Urząd Rejonowy (utworzony z dniem 27 sierpnia 1990r.) z siedzibą do końca listopada 1995 roku na drugim piętrze w ratuszu miejskim. Kierownikiem Urzędu Rejonowego był autor tego opracowania, a Z-cą Kierownika UR - Julianna Pasternak (od lutego 1991 roku).
- Prokuratura Rejonowa (utworzona z dniem 1 października 1990r.). Prokuratorami Rejonowymi kolejno byli: Aleksander Głuchow (w latach 1990-99), Antoni Ulatowski (od grudnia 1999 roku).

Dalsze zabiegi, rozmowy, wyjazdy, a także włączanie się w te przedsięwzięcia przedstawicieli rzemieślników i kupców, nowych partii politycznych i stowarzyszeń, zaowocowały utworzeniem kolejnych jednostek ponadgminnych, i tak:

- Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Jarocinie (utworzony z dniem 1 lipca 1991r. dla gmin: Chocz, Czermin, Gizałki oraz Pleszew. Gminę Dobrzyca przydzielono wówczas do właściwości Sądu Rejonowego w Krotoszynie, a Gminę Gołuchów do właściwości Sądu Rejonowego w Kaliszu). Kierownikami Wydziału kolejno byli sędziowie: Renata Kubiak, Jadwiga Dobrowolska, Paweł Warczyński, Krzysztof Musioł (od 1994 roku, a od 1 stycznia 2001 r. Prezes Sądu Rejonowego w Pleszewie).
- Inspektorat KRUS (funkcjonujący od dnia 1 kwietnia 1993r.). Kierownikiem Inspektoratu, od jego utworzenia, jest Bożena Smyk.
- Komornik Sądowy Rewiru III (jednostka utworzona z dniem 1 października 1994r.). Komornikiem Rewiru, od jego utworzenia, jest Tadeusz Staciwo.

- Roki Sądowe Sądu Rejonowego w Jarocinie (utworzone z dniem 1 stycznia 1996r.). Przewodniczącym Roków, od ich utworzenia, był sędzia Krzysztof Musioł.

Wszystkie te zabiegi, w tym szczególnie przychylność Premiera Rządu RP lat 1992-94 pleszewianki Hanny Suchockiej spowodowały, że Powiat Pleszewski, pomijany dotąd w publikowanych projektach mapy „Polski powiatowej”, w maju 1994r. umieszczony został na rządowej mapie mających wówczas powstać powiatów. Od 1996r. działania praktyczne wspierała rozprawa teoretyczna pt. „Dlaczego Pleszew powiatem być powinien” - Jarosława Szczotkiewicza, ówczesnego Przewodniczącego Rady Miejskiej, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Zawadzkiej z PAN.

Spośród najbardziej aktywnych mieszkańców Ziemi Pleszewskiej zabiegających o utworzenie Powiatu i instytucji jemu towarzyszących na pamięć zasługują, w kolejności alfabetycznej: Marian Adamek, Eugeniusz Adamski, Leszek Bierła, Jana Brzezińska, Florian Czajczyk, Teofil Fengier, Waldemar Fluder, Jan Górski, Edward Horoszkiewicz, Stanisław Kaczmarek, Jan Kardas, Alicja Kędzia, Mieczysław Kołtuniewski, Krystin i Tomasz Kuberkowie, Stanisław Kuczyński, Włodzimierz Lehmann, Kazimierz Magnuszewski, Eugeniusz Małecki, Mieczysław Marciniak, Czesław Michlik, Olgierd Rusinek, Mieczysław Rybka, Józef Sałata, Bogdan Skitek, Czesław Skowroński, Marian Straburzyński, Krzysztof Szac, Jarosław Szczotkiewicz, Tadeusz Włodarczyk, Zdzisław Woźniak, Marek Zdunek, Antoni Zgorzelak.

A potem nadszedł dzień 1 stycznia 1999r., czyli dzień reaktywowania po prawie 25 latach powiatów w Polsce, w tym reaktywowania Powiatu Pleszewskiego. Tego dnia rozpoczęło się funkcjonowanie Starostwa Powiatowego (w zespole obiektów byłego Urzędu Rejonowego przy ulicy Poznańskiej 79 i budynku parafii Św. Jana Chrzyciela przy ulicy Podgórznej 14) oraz kilku utworzonych z tym dniem jednostek ponadgminnych, i tak: Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (Komendant Powiatowy - starszy kapitan Jacek Jarus), Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej (Lekarz Powiatowy - Andrzej Długiewicz), Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (Inspektor Powiatowy - Barbara Kordala), Zarządu Dróg Powiatowych (Dyrektor - Halina Meller) oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (Dyrektor - Grażyna Kaczmarek). Ponadto dotychczasowe jednostki szczebla rejonowego stały się jednostkami powiatowymi. Ta transformacja uruchomiła szereg nowych atrakcyjnych stanowisk pracy.

Pierwsze wybory radnych do rad powiatowych odbyły się dnia 11 października 1998r., w wyniku których radnymi pierwszej kadencji zostali: Czesław Balcerek (wiceprzewodniczący Rady Powiatu), Wojciech Barszczewski, Eugenia Depa, Andrzej Gola, Wojciech Janiak, Kazimierz Janiszewski, Alicja Kędzia, Włodzimierz Kołtuniewski, Włodzimierz Lehmann (Przewodniczący Rady Powiatu do 26.11.1999r.) Ignacy Maciaszek, Kazimierz Maciejewski, Włodzimierz Markiewicz, Waldemar Olenderek, Edward Pisarski, Paweł Przybył, Tadeusz Rak, Kazimierz Ratajczak, Zygmunt Reszel, Zbigniew Rodek (wiceprzewodniczący Rady Powiatu), Ireneusz Reder, Bogdan Skitek (Przewodniczący Rady Powiatu od 26.11.1999r.), Jarosław Szczotkiewicz, Czesław Szulc, Adam Świgoń, Marian Walczak, Maria Wawrzyniak, Marian Wielgosik, Andrzej Winiecki, Zbigniew Wochna i Henryk Woldański. Podczas sesji inauguracyjnej, 9 listopada 1998r., radni wybrali 6-osobowy Zarząd Powiatu w składzie: Edward Kubisz (Starosta), Michał Karalus (Wicestarosta), Ignacy Maciaszek, Kazimierz Maciejewski, Włodzimierz Markiewicz i Paweł Przybył. W wyniku porozumienia z dnia 21 grudnia 1999r. koalicję Ugrupowania Posierpniowe (UP) - PSL zastąpiło trójporozumienie SLD-UP-PSL,

a w Zarządzie miejsca K.Maciejewskiego, W.Markiewicza i P.Przybyła, z dniem: 1 stycznia 2000 roku zajęli: A.Kędzia, J.Szczotkiewicz i H.Woldański.

Starostwo Powiatowe w latach 1999-2000, to dziewięć wydziałów oraz kilka stanowisk samodzielnych, i tak:

- Sekretarz Powiatu (do 31.12.1999r. - Ilona Czechyra, od 1.01.2000r. - Bogusława Prażucha),
- Skarbnik Powiatu (do końca sierpnia 1999r.- Antoni Obacz, potem do końca września 2000r. - Ewa Kamińska, a od 1 stycznia 2001r. - Mariusz Gramala),
- Wydział Organizacyjny (Naczelnik - Izabela Drobnikowska),
- Wydział Finansów (Naczelnik - Maria Makowiecka),
- Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami (Geodeta Powiatowy - Naczelnik Julianna Pasternak),
- Wydział Architektury i Budownictwa (Naczelnik - Radosława Grabowiecka),
- Wydział Komunikacji (Naczelnik - Irena Jakóbczak),
- Wydział Oświaty, Kultury i Sportu (do końca 1999r. - Naczelnik Bogusława Prażucha, a od 1 stycznia 2000r. Bronisław Woźniak),
- Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa (Naczelnik - Robert Łoza),
- Wydział Spraw Obywatelskich (Naczelnik - Czesława Haak),
- Wydział Promocji i Rozwoju (do 30.12.1999r. - Naczelnik - Justyna Skowrońska, a od 28.12.2001r. - Robert Czajczyński). W okresie od 1.01.2000r. do 30.12.2001r. zadania związane z promocją Powiatu prowadziły inne Wydziały.
- Wydział Zdrowia (do 30.12.1999r. - Naczelnik Anna Rodek), potem Wydział uległ likwidacji, a jego zadania realizuje Pełnomocnik Starosty d/s Zdrowia - Anna Rodek..
- Powiatowy Rzecznik Konsumentów (do 30.11.2000r. - Zofia Sroczyńska, od 30.11.2000r. - Andrzej Załustowicz).

Rada Powiatu pierwszej kadencji w pierwszej kolejności postawiła na prawidłowe zorganizowanie dobrze funkcjonującego Powiatu, przyjaznego społeczeństwu oraz na realizację najpotrzebniejszych Powiatowi inwestycji, czyli: w Komendzie Straży Pożarnej - uruchomienie Centrum Powiadamiania Ratunkowego, w Szpitalu - uruchomienie Oddziału Ratunkowego, w szkołach - budowę sal sportowych, w domach pomocy społecznej - remonty kapitalne, a także inwestycje na drogach powiatowych oraz wybudowanie obiektu Starostwa. Ponadto 6 lipca 2000r. podpisano umowę o partnerskiej współpracy z niemieckim Powiatem Ammerland z siedzibą w Westerstede (Dolna Saksonia).

W latach 1999-2000 trwały zabiegi o posadowienie w Pleszewie dwóch ostatnich prestiżowych, brakujących nam instytucji ponadgminnych: Sądu Rejonowego i Urzędu Skarbowego. Zabiegi to zakończyły się ogromnym sukcesem. Od 1.07.2001r. mamy Sąd Rejonowy (w zespole obiektów przy ulicy Malińskiej), a od 1.01.2003r. organizowany jest również Urząd Skarbowy (w obiekcie przy ulicy Bogusza). Ogromna w tym zasługa wielu, w tym szczególnie (alfabetycznie): Mariana Adamka, Leszka Bierły, Mieczysława Kołtuniewskiego i Bogdana Skitka, którzy pozyskali przychyłność ówczesnych decydentów: Lecha Kaczyńskiego - Ministra Sprawiedliwości oraz Mariana Raszewskiego - Prezesa Sądu Okręgowego w Kaliszu, a także Wiesława Ciesielskiego - Wiceministra Finansów oraz Edmunda Brucha - Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu.

27 października 2002r. odbyły się kolejne (drugie) wybory do Rady Powiatu, w wyniku których radnymi drugiej kadencji zostali: Jan Bandosz, Bogdan Cierniak, Maria Górczyńska,

Adam Gramala, Edward Horoszkiewicz, Jacek Król, Mirosław Kuberka i Maria Lehmann (dwoje Wiceprzewodniczących Rady), Kazimierz Maciejewski, Rajmund Matyniak, Tadeusz Rak, Zbigniew Rodek, Bogdan Skitek (Przewodniczący Rady), Edmund Stasiak, Krzysztof Szac, Jarosław Szczotkiewicz, Maria Wawrzyniak, Zbigniew Wochna i Henryk Woldański. Na pierwszej sesji Rady, dnia 19 listopada 2002r. radni powiatowi wybrali 5-osobowy Zarząd, który tworzą: Michał Karalus (Starosta), Szczepan Wojtczak (Wicestarosta), Kazimierz Maciejewski, Jarosław Szczotkiewicz i Henryk Woldański.

Od Zespołu Redakcyjnego:

O utworzenie Powiatu Pleszewskiego oraz innych ponadgminnych instytucji aktywnie zabiegał również autor artykułu – Edward Kubisz, który zapewne przez skromność nie umieścił swojego nazwiska.

Nowy budynek Starostwa przy ul. Poznańskiej 79.

Radni Rady Miejskiej oraz Burmistrz i Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Pleszew IV kadencji (2002-2006).

W górnym rzędzie stoją od lewej: Zenon Nowicki, Zbigniew Nawrocki, Tadeusz Żychlewicz, Tomasz Klak, Sławomir Pisarski, Tomasz Kuberka, Jan Ptak, Włodzimierz Grobys.

W środkowym rzędzie od lewej stoją: Piotr Hasiński, Andrzej Borkowski, Marian Suska, Ryszard Borkiewicz, Kazimierz Jakóbczak, Stanisław Matuszewski, Mariusz Sitnicki, Marcin Sitnicki.

Siedzą od lewej: Adela Grala - Kałużna, Czesław Skowroński, Stanisław Cierniak, Mieczysław Kołtuniewski, Olgiard Wajsnis, Marian Adamek, Krystyna Tymecka.